

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 15.

Nagy-Várad 51,145 lakossal.

Ma szolgáltaták be a népszámláló biztosok két heti fáradozásaik gyümölcsét, a kitöltött összeirási lapokat, melyeknek összeolvasása után azt az öröndetes eredményt konstatálták a városházán, hogy *Nagy-Várad lakossága* — a majdnem háromezer főnyi katonasággal együtt — *meghaladta a félszázézetet.*

Öröndetesnek mondjuk ezt az eredményt, mert kétségtelen jele ez a maga erejére utalt város szép fejlődésének, — öröndetes, mert bizonyossága közegészségi állapotaink javulásának, — öröndetes, mert a közjóra előnyösnek tartjuk, hogy a mesés gyorsasággal bámulatosan fejlődött, szépen kiépített fővárosunk mellett (mely mindannyiunknak büszkesége) a vidéki központok is, a magyarosodásnak e várai is arányosan erősödjenek, fejlődjenek.

Jól tudjuk, hogy ez a tizezer főnyi szaporodás (1890-ben u. i. a lakosság száma a katonasággal együtt 40.750 volt) nem egyedül a természetes szaporodás és normális fejlődés következménye, hanem nagyban hozzájárul rossz közgazdasági politikánkhoz az a sok tekintetben káros eredménye, mely a falu népét a városokba tereli. Sőt azt is jól tudjuk — ámbár bejelentési hivatalunk nem lévén (ez ugyan szegény és botrány) az arányt pontosan meg nem állapíthatjuk, — hogy a bevándorlóknak javarészt nem a közeli vidék, hanem Románia és Galiczia szolgáltatta.

Az a körülmény sem kerüli el figyelmünket, hogy minél nagyobb a város, annál nehezebb azt jól adminisztrálni és tekintetben bizony eddig is volt elég bajunk; minél nagyobb valamely város, annál többbe kerül annak közigazgatása, — erre pedig bizony eddig sem jutott elég.

Ez a körülmény bizony aggaszt bennünket, különösen azért, mert hozzájárul egy másik még aggasztóbb dolog, az t. i., hogy városunk lakosságának gyarapodásával nem tart arányt a lakosság anyagi gyarapodása.

Mikor nemrégiben az idej költségvetést tárgyalta a város törvényhatósága, hivatalosan konstatálták ott, hogy az adóalap, vagyis a polgároknak adó alá eső jövedelme, ma sem több, mint egy évtizeddel ezelőtt volt. Ez bizony annak a jele, hogy városunk lakossága szegényedik. Igaz, hogy ez első sorban az általános közgazdasági bajoknak a következménye, amin nem segíthetünk addig, míg a liberális közgazdasági rendszer boldogítja az országot. De éppen azért, mert nem segíthetünk rajta, mindent el kell követni, hogy a közköltő emelése kikerülhető legyen.

Egy évre már érvénybe lépett a közköltőnek 10%-os emelése. A polgármester pedig kilátásba helyezte, hogy jövőre is emelni kell azt. Ha ezt el nem kerülhetjük, akkor bizony nem nagy vigasztalás, hogy félszázézetnél többen vagyunk, a kiknek ezt a számbeli gyarapodást meg kell fizetnünk.

Kapunyitás.

Kissé szokatlanul hosszú, egy hónapig tartott karácsonyi szünet után ma ismét megnyiták a képviselőház kapui.

A most letelt hosszabb vacációt azért kapták a honatyák, hogy közeledvén a képviselő-választások, felhasználják az időt egy kis előzetes korteskedésre, a kerület bizalmának előkészítésére. A felhivatalos Magyar Nemzet egyenesen fel is szólította erre az ünnepelni haza induló képviselőket.

Meg vagyunk győződve, hogy a kapott megbízatást siettek készségesen teljesíteni, hisz saját érdekükről volt szó; hogy milyen sikerrel jártak el benne, arról bizalmasan konferálhatnak egymással és pártvezérekkel, de az igazi sikert majd csak a meleg napok döntenek el az aratás táján.

A szabadelvűpárti honatyák ünnepi vacációját egy igen kellemetlen meglepetés zavarta meg: Falk Miksa ujévi köszöntője. Ez bizony úgy hatott a pártban, mint a búroknak egy-egy jól irányzott bombája az angolok táborában. Nagy volt a riadalom. Széll sietett is rendbe hozni a dolgot; Falk a pártnak tegnapi értekezletén megadta beszédének a kívánt magyarázatot, a mi után Széll hathatósan figyelmeztette párttársait, hogy előre nézzenek, ne hátra s még egyszer kijelentette, hogy az ő programja képezi a párt alapját és nem a régi liberális program, sem a Tiszáé, sem a Wekerleé, sem a Bánffyé; a kinek nem tetszik mehet, de a kik benmaradnak, azok ne veszekedjenek, — ez legyen az utolsó. Vajjon az lesz?

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Wilfinger József kínai hit hirdető levele.

A kath. „Hitkerjesztés Lapja“ szerkesztőjéhez.

Kina, Csu-szán szigetcsoport 1900. okt. 20.

Legyen szabad ismét gyöngye életjelt adni magamról; egyúttal közlök egy-két hirt is Kinából. Hisz Kina most annyira nyakig ül politikai és társadalmi életének válságában, hogy éjjel-nappal lesik a bonyodalom kimeneteletét. A Kinára vonatkozó hírek latolásában azt az egyet nem szabad feledni, hogy Kinában még a hangadó körök sem tudják, hová fog fejlődni a mostani bomlás, és mikor üt a döntés órája Kina lakosainak. Mert ez a kérdés a földkerekség lakosainak ötödrészt érinti, az illetékes körök mindent fontolóra véve teszik meg lépéseiket.

Az érdekelt külhatalmak figyelembe veszik az ellenség számbeli tulsúlyának roppant nagyságát, őrzöngő dühét, furfangosságát és szívós gyűlöletét; az sem titok a külhatalmak előtt, mekkora veszedelmet hozhat a külföldiek fejére a kínai éghajlat, valamint a messze országgal való összeköttetésnek gyarlósága.

Pillanatnyi sikerekkel nem érhetik be a

hatalmak. Veszedelmet szülne a hadműveletek felfüggesztése, mert az ellenségnek lassu egymásutánban történő visszanyomása figyelmessé tenné a kinaiakat ama nehézségekre, melyek a külhatalmak utjába gördülnek; a lassu előnyomulás sok tekintetben kedvezne is az ellenségnek.

A viszonyokkal ismerős nem ütközik meg azon, hogy a külhatalmak hadserege Pékin bevétele után sem ejtette ámulatba a világot gyors előnyomulás által. Ha most némi szünetelés állott be a mérkőzésben, ez nem jelent fegyverszünetet, még kevésbé békekötést; ennek a pillanatnyi nyugalomnak be kellett állni, mert a nagy erőfeszítés után a hadakozó felek mindegyikére ráfért a pihenés.

Ha igazak a Pékinből kiszivárgó hírek, az uralmát veszélyeztetve látó mandzsu párt a lefolytnál sokkal véresebb támadást készít elő az idegenek ellen. Annyi kétségtelen, hogy lehetőleg sok katonaság gyülekezik a menekült uralkodócsalád köré abban a reményben, hogy a tervezett megtorlásnak órája mielőbb ütni fog.

Ami az u. n. idegenbarát mandarinok megbízhatóságát illeti, föltétlenül egyben sem lehet megbízni, mert ebben a tekintetben szomorú tapasztalatok állanak rendelkezésre Pékinben éppen úgy, mint a vidéken. A kínai jellemnek föltja a hűség és pirulni nem tudás. Az es-

küttét ismeretlen Kinában; szó sem lehet tehát megtartásáról.

Idáig a helyzet csak annyiban javult, hogy a népnek nagy zöme meggyőződésben Kinának gyámoltalan és erőtlén voltáról, visszariad a hadtudomány mai eszközeivel vívandó háborútól, mert haszonlesésből többre becstül a békét, mint az idegenekkel való mérkőzést. Így fogja föl a helyzetet az értelmesebb rész; ebből a fölfogásból erednek a Ninpóból és máshonnan érkező hírek, melyek szerint harc van készülöben a mandzsu ellen, hogy fölszabaduljon Kina a tatár hódító járma alól. Ha csakugyan ez a természete a mozgalomnak, az idegeneket nem fenyegeti egyelőre veszedelem.

Ilyen hírek hallatszanak, de mi joggal kételkedünk valódiságukban. Az eszme egészen ugyan, de a kínai népnek nincs annyi értelme, sem elég akarata és ereje, hogy ezt a tervet megvalósítsa. A kínai népbe belenevelték, hogy a mandarinok vezetésére bizza magát; ámde a mandarinok nagy része maga is mandzsu, a kínai születésű mandarinok pedig a kormányának lekenyerezett teremtményei. A mandarinok tehát szárnyát szegik minden olyan szándéknak, mely az uralkodó család ellen irányul. Számításba jöhetne a hivatalt nem viselő tanult férfiaknak népes testülete; ennek tagjai örei a régi szokásoknak, támaszai a nemzeti

Ilyen előzmények után nyitlak meg ma a honatyák előtt a törvényhozás kapui. Megnyitlak, hogy befejezzék a mostani országgyűlésnek utolsó ülészakát. A miniszterelnök ujévi beszédében jelezte a munka programot, melynek kidolgozása még a mostani országgyűlésre terjed. Nem sokat ölelt fel ez a program, hiszen nincsen is reá hosszú idő. A költségvetésen és formalitásokon kívül az összeférhetlenségi és a viczinális vasuti törvény revíziója és a közigazgatás egyszerűsítése képezik a programot. Nagyobb dologba, p. o. a közigazgatás államosításába nem lehet már fogni. Elég ha ezt elvégzik, csak ezt azután alaposan végezzék. De ezt nem igen lehet várni ettől a Háztól, amelynek jelentékeny része éppen az inkompatibilitás és viczinális eredendő hibájában leledzik. Ledarállják, mert Széll kívánja, elfogadják, ahogy Széll elibük terjeszti.

Nem munka, hanem haldoklás már ennek a Háznak az élete. Morituri te salutant. Ezzel kezdte Falk az újévet. Csak a halált várják már ezek. A halál pedig közülük igen soknak — örök megszabadulást hoz a honatyai gondoktól.

A börze fájdalmai.

A hozzá közel álló körökből föl-föl hangzik időnként a fájdalmas panasza a börze hanyatlása miatt. A nemzetek gazdasági életének szabályozója, mint a börzét barátai büszkén nevezik, valóban nagyon eltörpült és kicsinynyé zsugorodott össze. Ebben része van ellenségei támadásának, de még inkább saját bűneinek. Az emberek kezdenek okosabbak lenni és észreveszik, hogy a börze által inscenált föllendülés — a boom — rendszeren rövid ideig tart, aztán évekre terjedő depresszió következik s míg amabból a részt rendszeren csak a börzéhez közel álló körök veszik ki, a rossz idők hatása kiterjed mindenkire. Bámulónak száma tehát mindinkább apad: sőt csökken a látogatóké is. A budapestiről e tekintetben kimutatásokat nem igen szoktak közzétenni, a bécsiről azonban igen. A csökkenés valóban

nagy. De még meglepőbb a forgalom csapadása, mely az ottani giroegylet kimutatása szerint oly alacsony fokra szállott le, ahol évtizedek óta nem volt. Előidézték ezt a berlini események, a publikum kijózanodása és az az újból földrengő tudat, hogy a játék nem lehet igaz forrása a nemzeti vagyonosodásnak. A munkától kerges tenyerek biztosabb tényezői ennek a nemzetközi jobbekre subtilis számításainál.

Autonomiai képviselő választása.

A szombathelyi egyházmegyéhez tartozó rohonci autonomiai kerületben megejtendő autonomiai képviselőválasztás érdekében István Vilmos dr. főszentelt püspök, káptalani helynök már megtette a szükséges intézkedéseket s az összeírások idejét január hó 21., 22. és 23-ára tűzte ki. A választás csak február első felében lesz megejtendő. Mindenesetre óhajtható, hogy a választókerülethez tartozó összes plebániákban ugyanazon napon történjék a választás. Mint a Szombathelyi Ujság értesül, a kerület egyhangú lelkesedéssel *Szegedy Béla* es. és kir. kamarás jelöltsége mellett foglal állást; *Szegedy Béla* közel áll hozzánk is, lévén ő özv. báró *Gerliczy Félix*nének a veje s így megválasztása Nagyváradon is örömet fog okozni.

Franciaország kormányformája.

Nagy feltűnést kelt a Peterburgszkija Vjedomoszti tegnapi vezérczikke, amely egészen nyíltan taglalja annak a lehetőségét, hogy Franciaországban esetleg megváltozhatik a kormányforma a legközelebbi jövőben. A nagy orosz lap annyira belemelegedik ebbe a tárgyba, hogy már most jónak látja ennek az eshetőségnek következményét levonni. A Vjedomoszti szerint Franciaország súlyos belső válságon megy át. A válság egyik legkomolyabb tünete az az agitáció, melyet bizonyos francia és orosz lapok a francia-orosz szövetség ellen folytatnak. A dolgok mostani állása mellett nem lehet valószínűtlennek tartani a kormányforma megváltozását. Ezáltal azonban a francia-orosz szövetség alapjaiban megrendülne, mert a harmadik köztársaság védelmi politikát követett, míg minden más kormányforma,

akár császárság, akár katonai diktatura legyen az, kénytelen volna agresszív politikát követni. Ebben rejlik az európai béke főveszedelme. Az összes hatalmaknak ezért feszült figyelemmel kell követni a franciaországi események folyamatát.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 15.

A szünet utáni első ülést gyér számú hallgatóság előtt nyitotta meg *Ferczel Dezső* elnök. Bejelentette *Ferczel Béni* és *Lukács Béla* halálát, az elnök röviden megemlékezett *Lukács Béla* érdemeiről.

Olay Lajos kiállt: Intő példa a rágalom ellen!

Bejelentette az elnök ezután a benyújtott új mandátumokat: *Molnár Józsiás*t, *Dégen Gusztáv*t, *Dienes Márton*ét és *Schwarz Lajos* horvát képviselőt.

Széll miniszterelnök benyújtotta a Horvátország és Magyarország közt múlt évi lezámlásról való jelentést.

Hegedűs miniszter a losonc-vidéki helyi érdekű vasutáról terjesztett be jelentést.

Az elnök jelenti, hogy *Pichler Győző* a Nemzeti színház építése dolgában interpellációt jelentett be.

Áttértek azután a napirendre, a *belügyi költségvetésre*.

A belügyi tárcza.

Konkoly Thege Sándor szerint, bár a közigazgatás reformja késik, nem lehet azt mondani, hogy a közigazgatás vigasztalan lett volna, mert a közigazgatási tisztviselők mindent elkövettek a jó közigazgatás érdekében. Mint honti képviselő tiltakozik az ellen is, hogy a honti közigazgatás, a honti helyzet oly rossz lenne, mert az semmivel sem rosszabb mint más megyékben. Felolvassa a vármegye alispánja ellen folyó vizsgálat adatait és azt mondja, hogy ez adatok egyáltalán nem dehonesztálók az alispánra nézve. Egyáltalán védelmezi a megyét *Molnár János* támadásai ellen és a

törekvéseknek. Am ezek a hazafiak neveltetésük miatt sincsenek abban a helyzetben, hogy a multtal végeken szakítva és az újítások ösvényére lépve, a külhatalmakat számba vehető erővel gyámolítsák a mandzsuk által okozott jelen pártütésnek leverésében.

Az említett híresztelésnek gyakorlati haszna tehát nincs; ha mégis fölemlítettem, ez csak azért történt, hogy jelezzem, miszerint a kínai nép nincs egészen híjával a politikai érzéknek.

Országos mozgalomban nem fog ez a törekvés megnyilatkozni, de szórványosan jelentkezhetni fog életrevalósága. Ilyen jelenség mutatkozik p. o. missióknak *Tajcsu* nevű vidékén. Ertesztésem szerint ott az u. n. tanult férfiak egyetemben a keresztényekkel avval a kéréssel fordultak missióknak ft. püspökéhez *Ninpóban*, engedjen minket hithirdetőket mielőbb vissza *Haimen-be*, mert ők kezességet vállalnak életünk és működésünk teljes biztonságát illetőleg. A helyzet javulását szerintők az is bizonyítja, hogy számos zsiványon kívül 12 haramiavezér is életével lakott. A tömérdek aláírással ellátott kérvény alapján ft. püspökünk 1900. okt. 13-án megengedte *Haimen* államunk főnökének, hogy visszatérjen hivei közé. Ft. *Lepers* atyát nagy sokaság fogadta a hajókikötőnél; mandarinok és katonák kíséretében vitték diszhintón a missióra, mely már anyai veszedelem és viszontagsággal daczolt. A garázdá rablókától megszabadult nép öröme-

ben a mi missióknak tulajdonítja a visszatért békét. Erősen bizom abban, hogy mihamarabb én is visszatérek *Haimen-be* kínai paptársammal, aki jelenleg *Uencsu-ban* van. Időközben kiségitőként működöm a *Csu-szán* szigetek missiójának olasz főnöke mellett; mihelyt megérkezik utódom, visszamegyek *Haimen-be*, honnan, miként annak idején megirtam, éppen sz. *Vincze* napján kellett távoznom. Adja Isten, hogy a már 2 év óta tartó üldözés mielőbb véget érjen.

A kínai helyzetet és a mi missiókat érintő hírek után legyen szabad csekély magam hogylétéről is egy-két szót kockáztatnom. Az igazat megvallva, rejtély vagyok magamnak, mert közepette és daczára a sokféle veszedelemnek jól érzem magamat. Majdnem hihetetlen, hogy még életben vagyok a kiállott megkínzás után, melyre ha visszagondolok, az iszonyat, szomorúság és öröm érzelmei váltakoznak lelkemben. A természet törvényei szerint a halálos megkínzás emléke iszonyatot kelt az emberben; az üdvösség felé törekvő keresztényt elszomorítja a vértanúság koszorujától való megfosztás; a kath. pap lelkét öröm árasztja el, ha életét az Isten mintegy csudálatos módon megőrzi és a kínzásokra csak egy-két sebhely emlékezteti Isten kegyelméből tehát testben egészséges, lélekben vidám vagyok; úgy tekintem szabadulásomat, mint a Gondviselés ujmutatását, hogy Kínának még szüksége van a kath. hithirdetőkre.

Nem tartozik a lehetetlen dolgok közé, hogy *Kína* a keresztény vallás és művelődés áldásaiban részesüljön; de arra is készen kell nekünk hithirdetőknak lennünk, hogy *Kína* az emberiség e két legnagyobb kincsének birtokába csak a mi életünknek árán juthat.

Szörnyű kegyetlenségek történtek legközelebb is *Kínában*; ennek a visszataszító képnek enyhítése végett álljanak itt példák a kínai keresztények lelki szépségéről. Egy *Domonkos* nevű 16 éves ifjúról van szó, kinek szülei tudommal pogányok, a kegyelem iránt közönyösek, ámbár a keresztény vallás igazságai előttök nem ismeretlenek. A körülmények arra engedtek következtetni, hogy legelőször az apa fog jelentkezni a keresztiségre; de nem így történt.

Elsősülött fiának halála akkora sebet ütött ennek az embernek szívében, hogy zúgolódnai mert Isten és *Krisztus* ellen. Keresztény fia és a hithirdető előtt e szavakra fakad keservében: »Hogyan volna az Isten jó, mikor irántam ily szigorú és kegyetlen.«

— Vétket követsz el, apám, nagy vétket, tiltakozik keresztény fia. Ne beszélj így! Az Isten jó, ha magához szólította is szeretett bátyámat. Az Isten ura égnek és földnek, az övé volt tehát btyám élete is; ennél fogva nem igazságtalan, mikor a magáéval tetszése szerint rendelkezik.

A szavakkal be nem érve, befogta apjának a száját, nehogy bűnös szavakat vegyen ajkaira.

vizsgálati iratok hosszas felolvasásával igyekszik bebizonyítani, hogy a honti járásek kezelésében is inkább csak formai hibákról lehet szó. E hibák oka is az, hogy a közigazgatási tisztviselőket munkával tulterhelik. Hosszabban bírálja Kaffka miniszteri biztos vizsálatát, melyről egyébként elismeri, hogy sok hiányra tetté figyelmessé a megyét. Keserűen a kiköl lapok ellen, melyek mindent elhisznek, a mit Hont megyére ráfognak, akárcsak kartellba léptek volna Hont ellen. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Sinay Gyula ugy látja, hogy a közigazgatásban most nem a közérdek a fő, hanem a pártérdek. Most is sértetlenül uralkodik a Tisza-Bánffy korrupt rendszer, noha Széll megígérte, hogy megtisztítja, akár tüzzel-vassal, a közigazgatást. Szól ezután a közigazgatás államosításáról, mely állandó programja volt különböző kormányoknak. A szóló és pártja nem osztózik a kormány államosító érzelmeiben, sőt gyanakodva lát minden burkolt államosítást is és kijelenti a függetlenségi párt nevében, hogy a mig a Háznak arra a helyére, melyen pártja ül, a legtisztább magyar kerületek függetlenségi képviselőket küldenek, Isten segítségével a közigazgatás államosításából semmi sem lesz. Az államosítással szembe helyezi a tiszta önkormányzatot, mint a bajok orvosságát. Hosszasan bírálja a jelenlegi közigazgatást, a kandidálási jog igazságtalanságát, a miniszteriális intézkedéseket és azt mondja, hogy például mostanában hét kráter okádja csak a kihágási rendeleteket is, előnti látásával az egész közigazgatást és megdermeszt minden mozgást és itéletet. Majd a megyei tisztviselők nyugdíj és fegyelmi ügyeiről beszélt, törleendőnek tartja a luxus nyugdíjakat és határozati javaslatot nyújtott be, mely utasíttatni kívánja a kormányt a miniszteri és főispáni nyugdíjak elürléséről szóló törvényjavaslat benyújtására. Végül a választások tisztaságát követelte és azt hangoztatta, hogy a nemzeti becsület érdekében el kell törülni a fuvardíjakat. Szólt a szociális kérdéstről is és az önálló vámterületről. A költségvetést meg nem szavazza.

Öt perc szünet.

Szünet után következett

Meg is jutalmazta Isten ezt a derék ifjut; előbb súlyos betegségből gyógyult ki, azután sikerült neki rábeszélni elhunyt bátyjának fiatal özvegyét, hogy a keresztény oktatásra beiratkozzék. Nem katekista ez az ifju, mégis fáradhatlan a kath. vallás terjesztésében. Anyagi érdekről nála szó sem lehet. kizárólag a kegyelem teszi buzgóvá Isten országának terjesztésében. Kinában az ősz haj akkora tiszteletben áll, hogy igazán csuda számbamegy, mikor ezt az ifjut élemedett emberek hallgatják és mint a gyermek tanítójától, kérnek tőle bővebb fölvilágosítást.

Hálás is tud lenni a kinai; szép példát adott erre egy asszony és leánya. A missió árvaházában növekedett hajadon szegényes hozományt kap, ha férjhez megy. Mikor ezt a csekélységet átadta a hithirdető a leánynak, az anya imigyen szólt gyermekéhez: »Térdejl le és köszönd meg atyádnak. A hithirdető atyádnak. Tudod jól, hogy szüldatyád lator keresztény, aki nem törődik sem veled, sem anyáddal, de annál több keserves órát okozott mindkettőnknek. Atyád tehát a hithirdető, aki eddig testedet és lelkedet táplálta és Istennek megtartotta. Mondj tehát, oh leányom, köszönetet ennek a te jó atyádnak, aki annyi jótéteményét még avval tetézte, hogy menyegződről is atyailag gondoskodott.« — Könyek toltak a 19 éves hajadon szeméibe. Mély megindulás vevén rajta erőit, csak e szavakat tudta rebegni: »Soha el nem felejttem ezt, oh anyám.«

Zichy János gróf beszéde.

Gróf Zichy János kezd szólni. A néppárt zajosan kezd kiabálni:

— Nincs jelen miniszter! Föl kell függeszteni az ülést! Öt percet kérünk.

Elnök: Legyenek türelemmel! A házszabályok nem kívánják, hogy miniszter is legyen jelen.

Rakovszky: A tisztesség kívánja!

Elnök: A szakminiszter rögtön itt lesz (Széll Kálmán sietve belép.)

Zichy folytatja beszédét. Különösen a keresztény hitelszövetkezeteket veszik védelmébe. Az ad ezeknek erősséget, hogy erkölcsi alappal bírnak. Aki ezt az erkölcsi alapot támadja, az a züllést, az erkölcs züllését idézi elő. — Áttér a szabadelvű párt legújabb incidensére. Mit bizonyít ez? A legenyhébben ítélve azt, hogy az uralkodó pártban a különböző elemek egyesülése — —

Polónyi: Csütörtököt mondott!

Zichy: De azt mondják, csak egy félreértés az egész. Nagy baj az, hogy egy szó, egy megjegyzés felrobbantja az uralkodó pártot. Le kellett volna rombolni a régi templomokat, a régi isteneket. (Tetszés a néppárton.) Azon a pártban, mely az ország sorsát kezében tartja nem szabadna ily visszás, robbanékony állapotnak lenni. Ez nem egészséges állapot. Nem fogadja el a költségvetést.

Gróf **Benyovszky** Sándor kéri, hogy beszédét holnap mondhasssa el.

Következett **Pichler** Győző interpellációja.

Interpelláció a Nemzeti Színház ügyében.

Pichler Győző a következő interpellációt intézi a m. kir. belügyminiszterhez:

1. Igaz-e, hogy az 1901. évi költségvetés keretén kívül 3 millió koronával még ez évben építeni szándékoztatja a belügyminiszter ur az új Nemzeti Színházat?

2. Igaz-e, hogy a nyilvános pályázat elkerülésével, sőt a hazai építészek és művészek megkérdése, egyáltalán az összes forumok, így a képzőművészeti tanács, a magyar mérnök és építész egyesület, a magyar képzőművészek egyesülete stb. meghallgatása nélkül bizott meg egy czéget a Nemzeti Színház építésével.

Európai kath. anya is becsületet vallana a hálának ilyen nemes érzelme által; nem az a különös ebben a dologban, hogy valóigaz, hanem az, hogy Kinában történt meg.

A kath. missiók előmozdítói örülhetnek, midőn tapasztalják, hogy a nyelvek és fajok különfélesége dacára a világ összes népei mint testvérek egyesülnek Krisztus és az ő Egyházában. Kinában is találkozzunk Isten választott gabonájának szemével, akikért a hithirdető szívesen fáradozik.

Nincs aziránt kétségem, hogy magyar hazám kath. jótévői ezután is segítségére lesznek ennek a mi szegény Kinánknak. Mig az Isten életemet megtartja, nem szünöm meg a jótézők figyelmét Kinára irányozni, hogy egyesült és kétszerezett buzgósággal munkálkodjunk a pogányok térítésén legjobb tudásunk és tehetségünk szerint.

Történjék bármi, nem rendül meg abbéli törekvésünk, hogy a Krisztus vérével megváltott lelkeket a kárhózzától megmentsük. Annál jobb, ha e törekvésünk életünkbe kerül, hiszen az Ur Jézus is életét adta értünk.

Jézus legszentebb Szívébe ajánlottan stb.

Wilfinger József

ap. hithirdető.

3. Igaz-e, hogy ez a czég Helmer és Fellner bécsi építő czég.

4. Igaz-e, hogy e czéggel 1 és fél év óta az előzetes belügyminiszteri jóváhagyás nélkül tárgyalt és megállapodott gróf Keglevich István intendáns és csak utólag kérte ki a kész tervek a belügyminiszter jóváhagyását.

Ha fentiek megfelelnek a tényeknek, kérdem a belügyminiszter urat:

Mivel indokolja, hogy a törvényhozás megkérdése és jóváhagyása nélkül 3 millió koronával szándékozik tullepni a még meg nem szavazott 1901. évi költségvetést.

Mivel indokolja a belügyminiszter azt az erkölcsi arczulesapást, melyet egy bécsi czég megbízása által elkövetett a hazai építészeken és művészekén?

Pichler interpellációjára **Széll** Kálmán kijelenti a képviselőház előtt, hogy ő ez ideig semminemű építkezést nem engedélyezett. Még csak annál a kérdésnél vannak, hogy lehet-e a színházat a régi helyén olcsón és czélszerűen felépíteni, de még nem döntött és állást sem foglalt.

Pichler viszonzásában követeli, mondja ki a miniszter, hogy a »Fellner és Helmer« czégnek nincs joga a »Nemzeti színház« építésére.

Széll Kálmán miniszterelnök ujából kijelenti, hogy keze mindenben szabad.

A Ház a választ tudomásul vette. Holnap a Ház ismét gyűlést tart.

A vidéki színészet „rendezése.”

Pichler Győző a megmondhatója, mit vár ő olyan tyuktól, mely csak sokat kotkodácsol és örökké csak kotkodácsol. Ezért az ő zseniális fölfedezéséért jutott ahhoz, hogy czikünk első szavát az ő neve képezi.

Van a magyar színészetnek is egy ilyen örökké kotkodácsoló tyukja. Ott lakik fent Budapesten. Óvó szemmel tekint szét a vidéki szintársulatok felett, melyeket az ő kedves csibéinek tekint. Sőt megtette azt is, hogy leröpült a magasból s körutazást tett az országban, a melyet elnevezett »felügyelésnek.« Most pedig visszatérve a felügyelésről, heves kodácsolással hívja össze szárnyai alá a csibéket, megakarja védelmezni őket képzelt veszélyektől s nem jut eszébe, hogy neki ezekhez a színigazgatókhoz és szintársulatokhoz éppen annyi köze van, mint **Pichler** Győző tyukjának a csibékhez. Nem ő nevelte őket, mi jupon kívánja hát, hogy benne keressék egyedüli menedéküket?

Valószínűleg unatkozik a tyukmama s szórakozás után néz. Nagy urak nem lehetnek el szórakozás nélkül. A vidéki színészet u. n. »felügyelője« pedig már hónapok óta folytatja azt a nemes szórakozást, melynek tárgyai a magyar vidéki szintársulatok.

Emlékezhettünk arra az országos derűtségre, a melyet a vidéki színészet országos felügyelőjének kinevezése keltett. Ő méltósága észre sem vette. Aztán kezdett körutazni; mindenütt magyaros vendégszeretettel fogadták, de — sehol sem adtak rá semmit. Ő méltósága ezt sem vette észre, hanem kibocsátotta hirhedt tervezetét a vidéki színészet kerületekbe való osztásáról.

Erre már országos felháborodás kerekedett. Olyan abszurd volt a tervezet alapja és minden részletes intézkedése, hogy lehetetlen volt higgadt, művészethez értő és függetlenségét valamire becsülő embernek elfogadnia. Az országos érzelem Nagyváradon pattant ki szikrában s innen adta ki a mi szintügyi bizottságunk a jelszót: Nem kell Festetich tervezete! Ő méltósága ezt sem vette észre.

A nagyváradai átirat szerterőpült az országban s élénk örömmel üdvözölték mindenütt. Ezt már észrevették odafent is és elkezdtek a megoldozást; minő sikerrel, mutatja Maros-Vásárhely esete. Itt u. i. a szünügyi bizottságban sikertült keresztül hajtani Festetich gróf tervezetét s dicsekedtek is az eredményével: ime, a székely főváros mellettünk van! Csak azt felejtették el, hogy a székely főváros igazi képviselője, a törvényhatósági közgyűlés pedig alaposan dezavualta a saját szünügyi bizottságát s kimondta, hogy jogairól semmiféle országos felügyelő kedvéért lemondani nem hajlandó.

Ő méltósága ezt megint nem vette észre, mert különben nem érkezett volna dr. *Hoványi Gézához*, a nagyváradai szünügyi bizottság elnökéhez és *Somogyi Károly* szünigazgatóhoz a következő levél:

Nagyságos Ur!

Miniszterelnök urtól nyert megbízás alapján van szerencsém nagyságodat a vidéki szünészet rendezésének, illetőleg a tervbe vett kerületi rendszer kérdésének megvitatása végett *7. hó 19-én délelőtt 10 órakor* Budapesten, a belügyminiszteriumban tartandó szakértekezletre tisztelettel meghívni.

Az értekezlet tárgyát a következő kérdések megvitatása fogja képezni:

1-ször. Elvileg helyesli-e az értekezlet a vidéki szünészet rendezését és fellendítését célzó kerületi rendszer életbevitelét?

2-ször. A kerületi rendszer helyeslése esetén minő elvek mellett lenne szabályozandó az egy szini kerületbe tartozó városoknak közösen gyakorlandó autonóm joga a pályázati feltételek megállapítása, a szünigazgató megválasztása s a szini évad idejének és tartamának helyes és méltányos beosztása tekintetében?

3-ször. Egy szűkebb körű bizottság kiküldése, melynek feladatát képezné, hogy a vidéki szünészet országos felügyelője által kiadott tervezet nyomán és a beérkezett vélemények, indítványok és óhajok tekintetbe vételével egy a szini kerületek összeállításánál alapul veendő javaslatot dolgozzon ki. Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem kifejezését.

Budapesten, 1901. évi január hó 14

dr. *Bezerédy Viktor*,
miniszteri tanácsos.

Tehát január 19-én lesz a nagy nap, melyen véleményt mondanak Budapesten Festetich gróf tervezete felett.

Nagyváradról dr. *Hoványi Géza* és *Somogyi Károly* kaptak rá meghívót. Ők lesznek hivatva legerélyesebben tiltakozni mindenféle kerületelési próbálgatás ellen, mert Nagyváradon hallatszott el az első férfias határozott tiltakozás a szintársulatok függetlenségének megnyirbálása ellen.

Ismertettük már a nagyváradai szünügyi bizottság álláspontját a javaslattal szemben. Ebből folyólag a levélben közöltek első pontjára a válasz határozott *nem* lesz, a miből önként következik a többi két pont elvetése is. Ezek közül a 2. pont önmagában véve is feje tetejére állított képtelenség. Mi az »az egy szini kerületbe tartozó városoknak közösen gyakorlandó autonóm joga?« Ez nem jelent mást, minthogy Nagyvárad, Szarvas és Nyiregyháza együtt választanak szünigazgatót s a közös jog alapján Szarvas és Nyiregyháza bétélephetnek Nagyváradra olyan igazgatót, a ki nekünk nem kell, szabhatnak nekünk akkora játékidőt, a mennyi nekik jó, sőt akár a téli színházban nyári előadásokat tartathatnak, télire pedig osztoznak a társulaton Szarvas és Nyiregyháza. Ime, ide vezethet a »városok által közösen gyakorlandó autonóm joga.«

Belátta ezt az ország közvéleménye régen s értesülésünk szerint az előzetes hangulat mindenütt Festetich gróf tervezete ellen van. A jan. 19-iki ankét lesz hivatva a hangulatnak erélyesen kifejezést adni s bizunk az ankét tagjaiban, hogy e hivatásuknak és a közönség bizalmának teljesen meg fognak felelni.

Ezt talán csak észreveszi majd ő méltósága is és visszavonja balsikert ért tervezetét, sőt remélhetőleg saját magát is. K. A.

UJDONSAGOK.

„Érdekes áttérés.”

E címmel irt pár sort egyik helybeli lap-társunk. Egy ismert kereskedőről van a hirben szó, kinek a Fő-utcán volt üzlete, a ki családostól róm. kath. vallású lett pár év előtt s a ki most elhatározta, hogy visszatér a zsidó hitre.

Megvárjuk, hogy csakugyan bekövetkezik-e ezen botrány és akkor rá fogunk mutatni egy pár mozzanatra, melyből ki fog tűnni, hogy vajjon *jóhiszemű-e* az illető kereskedőnek állítólagos mondása balsorsa okáról? és vajjon nem más-e vallás-csereberélésének oka?

Amitől egyszersmind az is világos lesz, hogy mily bölcs a lelkipásztorkodástan tanítása, mely bizonyos vallásból megtérni kívánók iránt különös óvatosságra int, mely óvatosság még magyar kormányrendeletekben is megjelenik.

TAJÉKOZTATO.

Január 20. Kamarai beltagok választása.

Január 20. Az ipartestület évi közgyűlése a tűzoltó őrtanyán d. e. 9. órakor.

Január 27. A Polgári takarékpénztár évi közgyűlése d. e. 11 órakor.

* **A király Budapesten.** Király ő Felsége mint értesülünk, egész udvartartásával február közepén Budapestre jön és hosszabb időt tölt itthon. Az udvar ott időzése idején több udvari ebéd és február 19-én, farsang utolsó napján udvari bál lesz a budai várban. A király kezésére való tekintettel rendezik az idei évad két nagy farsangi ünnepélyét, a jurista-bált és a kenyér-bált a farsang végén, mivel ezen a két bálon ő Felsége meg fog jelenni. A budai királyi várpalotában már közelebb megkezdik az előkészületeket az udvar fogadására.

* **Katonai ebéd a tábori püspöknél.** *Belopotoczky Kálmán* dr. tábori püspök, mint Bécsből írják, január 13-án nagy katonai ebédet adott. Jelen voltak: Paar gróf lovassági tábornok, ő Felsége főhadsegéde, Gillenbandi Üxküll gróf lovassági tábornok, Spaun báró tengernagy, Schmidt tábornoszernagy, Klienfeldi Morawecz, Engel lovag, Schneider és Fischer-Colbrie altábornagyok, Berghofer ellentengernagy, porta-comasina Benkiter Balázs és Hipsich báró tábornokok, Rohr és hermanstädteni Rohm esperesek és mások.

* **Az új főjegyző székbetöltése.** Szeptember hóban választotta meg Nagyvárad város törvényhatósága *Rimler Károly* rendőrkapitányt főjegyzővé. Mivel több bizottsági tag a választást megfelelteszte, mostanáig húzódtott az ügy s a választás jóváhagyásával ért véget. A főjegyzőszék elfoglalása tárgyában a legutóbbi közgyűlésen interpellációt is intézett *Pallay Lajos* a polgármesterhez. Most a polgármester sürgősen felhívta *Rimler Károly* új főjegyzőt, hogy a főjegyzői esküt mielőbb tegye le s hivatalát foglalja el.

* **Halálozás.** Özv. *Tichy Akosné* e hó 10-én 58 éves korában elhunyt. Temetése 12-én volt Belényesben. Az elhunyt urnó özvegye volt *Tichy Akos*nak, aki a nagyváradai könyvnyomtatás történetében szerzett magának maradandó nevet. A nagyszámu rokonság között fia *Tichy Akos* gyászolja, aki a magyarországi nyomdászatnak derék munkása és kiváló szakírója.

* **Fortuna Nagyváradon.** A szerencse bájos istennője, Fortuna őnagysága, ugyancsak kedvez az utóbbi időben nagyváradai hódolónak. Legujabban *Jakobovics Adolf* kolozsvári-utcai lakos osztálysorsjegye jött ki a szerencse kerékből *ötezer koronával*. A szerencsés nyerőt sürgönyileg értesítették az örvendetes esetről, ki mindjárt lépéseket is tett, hogy a kérdéses kis pénzhez hozzájuthasson.

* **Lónyay grófné temploma.** Bodrog-Olasziban a tavasszal tűz pusztított, melynek a római katolikus templom is áldozatul esett felszerelésével és harangjaival együtt. A *Lónyay* grófi pár bőkezűségéből újra felépült a templom s már nemsokára át is adják a rendeltetésének. A két harang »*Elemér*« és »*Stefánia*« már a toronyban vannak, még csak a festés és belső felszerelés van hátra, mely után előreláthatólag májusban megtartják a felszentelést. A templom neve »*Stefánia*« templom lesz.

* **A méregkeverő halála.** Palánkán megrendítő eset tartja izgalomban a lakosságot. Hétfőre virradóra *Mityin Szavéta* 60 éves kuruzsló asszonyt meggyilkolva találták a lakásán. *Mityin Szavéta* nemcsak a falujában, hanem a távolabbi falvakban is mint híres kuruzsló volt ismeretes. Lakásán egész gyógyszerár volt berendezve a hozzá segítségért folyamodó leányok és fiatal asszonyok számára, a kik bűnös szerelmük gyümölcsetől akartak megszabadulni. *Bozsity Jovánné* is igénybe vette a kuruzsló segítségét, de oly szerencsétlenül végződött a műtét, hogy pár napi szenvedés után meghalt. *Bozsity* a felesége halálát látva tudta meg, hogy *Mityin Szavéta* okozta a felesége szerencsétlenségét; meg is fenyegette, azt mondván neki:

— Ha a feleségem meghal, akkor te sem fogsz élni!

Bozsityné pár napi szenvedés után meg is halt. Az elkeseredett férj még azon éjjel, hogy feleségét kiterítették, fölkereste a lakásán *Mityin Szavétát* azon ürügy alatt, hogy jöjjön a feleségéhez s a mikor a vénasszony ajtót nyitott, *Bozsity* torkon ragadta és egy baltával kettéhasította a fejét. A gyilkosság elkövetése után a holttestet bevonszolta a szobába és az ajtót kívülről rázárta, aztán pedig hazament és intézkedett a felesége eltemetése iránt. Másnap reggel, a mikor a gyilkosságra rájöttek, a gyanu rögtön *Bozsityra* hárult, mert többen hallották *Bozsity* fenyegetését s mikor a csendőrség erre nézve kihallgatta, nem is tagadta a gyilkosság elkövetését, csupán arra kérte a helyszínen megjelent vizsgálóbíró, hogy eddig ne zárassa el, míg a feleségét el nem temeteti. Ezt a kérelmét azonban nem teljesítették.

* **Kinevezések** ő Felsége a király, az igazságügy miniszter előterjesztésére dr. *Szegedy Lajos* nagyváradai kir. ítélőtáblai jegyző albirót a gyulai kir. törvényszékhez bírónak, *Szóllósy Gyula* antalfalvi kir. járásbírói aljegyzőt pedig a b.-ujfalvi kir. járásbírói albirónak nevezte ki.

* **Ingyen kenyér.** Buzgón folytatják a humanizmus szép és nemes munkáját Nagyváradon az emberbarátok. A tegnapi napon *Lévay Zsigmond* ur 50 darab négy kilós kenyeret küldött a bizottsághoz s ezenfelül még a következő adományok voltak be: *Weinberger Jakab* és fiai 50 kor. *Hlatky Endre* 40 kor. *Lichtmann József* 25 kor. *Hirschl Hermann* 10 kor. *Giraud Ottóné* 10 kor. *Reményffy Rezsóné* 10 kor. *Wechsler József* (Arad) 5 kor. *Glasschniné* 1 kor. *Dr. Kornstein Lajos* 10 kor. *Sternthal Sándor* 5 kor. *Lichtmann Mór* és neje 20 kor. Összesen 186 korona.

* **A tudomány martirjai.** Rómából táviratozzák, hogy a bergamói és a trevisói orvos egyesületekben majdnem egy időben nagy szerencsétlenség történt. Mind a két helyütt a différia-ellenes szérum készítésével és kipróbálásával foglalkoztak. Véletlenség következtében tizen inficiálták magukat a szérummal és merevgőrcsben mind meghaltak. A kormány elrendelte a vizsgálatot.

* **Az új járásbíró fogadtatása.** A vaskohi kaszinó talpra e t társas vacsorávalegybékötött ünnepélyvel tisztelte meg az újonnan kinevezett járásbíró, *Aszalay* Sándort, ki keresetlen, szívből eredő szavakban köszönte meg a rokonszenvennek e spontán megnyilatkozását, mondván, hogy ezen megtiszteltetés mintegy előlegül veszi hivatalának igazságos vezetésére és azon érdemekre, melyeket még ezentul kíván a vaskohi társasággal szemben és a társadalomban egyáltalán szerezni. Az ünnepélyen jelen volt bájos neje is, ki lebilincselő nyájasággal magaköré csoportosította Vaskoh uriaszonyait, persze a minék következménye: a reggelig tartó táncz volt s a tánczsorozatból a román táncz sem hiányzott.

* **A népszámlálás.** Ma a vidékről a következő városok népszámlálás eredményét kaptuk meg:

	lakossága	szaporodás
Szolnok	25.200	4200
Rozsnyó	5279	467
Kondoros	4000	1403
Debreczen	64.900	8000
Lugos	15.000	2000

* **Agyonlőtt cigányprimás.** Görbedi tudósítónk egy súlyos büntettről értesítette távirati uton lapunkat, mely büntett számai, hogy hova terjednek ki, ez ideig még nem sikerült kinyomozni. Az eset részletei a következők: A görbedi gör. kath. esperesnél névnap volt s *Erdey* Guszti cigányprimás muzsikált vacsoránál a bandájával. Alig érték még a vacsora végére, az ablak alatt egy lövés dördült el s e pillanatban *Erdey* Guszti, a cigányprimás holtan esett össze.

Az eset a vendégek között óriási riadalmat keltett. Azonnal a csendőrségért küldtek, többen el is ájultak az izgalmas jelenet alatt. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, de ez ideig még eredménytelenül. A gyilkost még nem sikerült kézrekeríteni, de már nyomában vannak.

A holttestet beszállították a bonczházba s az esetről azonnal jelentést tettek a nagyváradi kir. ügyészségnek. A holttestet a törvényszéki orvos és vizsgáló bíró jelenlétében felboncolták.

* **Véres lakodalom.** Kegyetlen vérengzés történt e hó 13-án este Udvarnokon *Tas Mihály* házában, kinél aznap lakodalmat tartottak. *Tas Mihály* udvarnoki lakos leánya vasárnap tartotta esküvőjét *Turza Sándor* odaváló legénynyel. Az esküvő után a násznép *Tas* uram házában gyűlt össze, a hol a lakodalomra készültek. A násznép már együtt volt s a lakodalom javában tartott, mikor néhány suhanczlegény, kik szintén résztvettek a lakodalmon, az udvaron lövöldöztek. A násznép mit sem adott erre a lövöldözésre, mert hiszen ez ilyen alkalmakkal szokás, azonban az egyik lövöldöző suhancz, *Bánóczy Ferencz* lövöldözés közben kilötte az egyik társának, *Makai Tamásnak* a szemét. A szerencsétlenségén jelen volt *Makai* nak a testvérbátyja is, a ki, mikor látta, hogy őcsce elesett és fejét elborította a vér, fölkapott az udvarról egy fejszét s azzal oly súlyos csapást mért *Bánóczy* fejére, hogy az rögtön összeesett és meghalt. A tulajdonképeni verekedés csak ekkor kezdődött. A mint a násznép értesült a szerencsétlenségről, kirohant az udvarra az áldozatokhoz s ekkor s két legény rokonsága vette föl a harcot és rendeztek

olyan véres verekedést, hogy majdnem az egész falu közbelépet a verekedők szétosztására. Ennek a verekedésnek az lett az eredménye, hogy *Bánóczy Sándor*, *Vajda József* és *Bozoki József* oly súlyos sérülést szenvedtek, hogy úgy kellett őket elszállítani a helyszínéről s másnap *Bánóczy* meg is halt a sebeiben, a másik kettő pedig élet-halál közt lebeg. Az esetről csakhamar értesült a csendőrség is, mely a vizsgálatot megindította s ennek következtében eddig 16 embert tartóztattak le, a kik a verekedésben részt vettek.

* **Bodegából kártyabarlang.** A bodegák száma napról-napra szaporodik, mert ezen czim alatt ki lehet játszani úgy a törvényt, mint a szabályrendeletet. Éjjel-nappal nyitva vannak ezek a helyiségek, amelyeknek egyrésze nem egyéb kártyabarlangnál. Különösen egyik újvárosi »bodega« külön szobája van mindég zsufolva igen vegyes elemekkel, s jó részt iparos segédekkel, akik egész heti keserves keresményüket eljátszák. Legtöbbet természetesen a tulajdonos nyer a kártyapénz révén. Egy-egy ilyen kidölt és megkopasztott vendég aztán ott alszik. És ilyen visszaélést üznek a város közepén, mintha nem is volna rendőrség. De hát hir szerint még a rendőrség is be-be néz ide melegedni, de arra nem gondol, hogy elejét vegye ezeknek az üzelmeknek. Ha van kötelességérzet a rendőrségben, megszünteti ezt a kártya barlangot, a mely annyi sok szegény fiatal embert tett már is szerencsétlenné. — Ha felszólalásunk nem használ, más dolgokat is megszólaltatunk.

* **A braganzai herceg mulat.** A kolozsvári Ujság című lapból vágtuk ki azt az újdonságot, ami itt következik. Az Ujság viszont Debreczenből kapta a tudósítását. Ez a történet:

A braganzai herceg estélye. Az Emke kávéház törzsvendégei tegnapelőtt este azon vették észre magukat, hogy egy csomó munkás ember állit be a kávéháza és se szó, se beszéd, neki feküsznek a legszebb billiárdasztalnak s a vendégek közt nagy erőfeszítéssel kiczipelik a kávéház előtt álló teherkocsira. A hűledező vendégek spekulálni kezdtek, hogy mi történhetett itt? Miért viszik el a munkás emberek a billiárdasztalt? Mig végre az előzékeny személyzet révén kiderült, hogy *Ferencz József* braganzai herceg, a Vilmos huszárezred hadnagya, lakásán mulatván, s hogy az előzékeny házigazda a billiárd-sportot kedvelő vendégeiről is gondoskodik, telefonon sürgősen megrendelte az Emke kávéházból a legjobb billiárdasztalt.

Jó vendég lehet ő fensége. Mindenféle csiribiri stammgasztnak nem igen adja kölcsön a billiárdját a kávé.

* **A drót nélküli — telefon.** Még a drót nélküli táviró is tökéletlen csecsemő s már is annak érkezik híre, hogy *James Kelsey*, mineapoli mérnök, feltalálta a drót nélküli telefont. A találmány veleje egy készülék, amelyben telefonikus összeköttetések elektromos hullámok révén létesülnek. Készülékével sikerült már a 300 méter széles Missisipin át kitűnő telefon összeköttetést szerveznie.

* **A sikkasztó járásbíró.** *Magay* Károly, a sikkasztásai miatt letartóztatott kisujszállási járásbíró — mint értesülünk, mindent bevallott már a szolnoki büntető törvényszék vizsgálóbírája előtt. Bevallotta, hogy nemcsak sikkasztott, de váltót is hamisított. Több megyebeli pénzügyintézeteknél számítottatott le ötezer forint értékű váltót s a váltón levő aláírásokat ő hamisította. Három év előtt kezdte meg bűnös manipulációját s mentségére csak annyit tudott mondani, hogy nyolcz tagból álló családját fizetéséből képtelen volt eltartani. *Magay* nagyon megörte a börtön, egész nap sir s családját emlegeti. Védője, *Karczag* dr. a vizsgálat gyors lefolyása érdekében nem felbbezett a vádtanács végzése ellen s így *Magay* továbbra is fogva marad.

* **Egy gavallér, — a ki hecezből lop.** *Cseke* Krisztina tegnap este meglátogatta egyik barátját. Ott találta *Veres* Jánost is s így hármacskán oly kedélyesen eldiskuráltak, hogy rájuk esteledett. Ekkor vetették fel azt az eszmét, hogy jó lenne teázni. *Veres* Jánost, a gavallért el is küldték rumért, a *Cseke* Krisztina lakására. *Veres* János azonban nemcsak a rumos üveget vitte el, hanem a leány összes pénzét, óráját és karpereczét is, persze ez utóbbiakat saját használatára. *Cseke* Krisztina, mihelyt észrevette a kérdéses tárgyak eltűnését, jelentést tett a rendőrségnek. *Pataky* Károly fogalmazó azonnal kihallgatta *Veres* Jánost, aki be is ismerte tettét, de állítása szerint nem rossz indulat, hanem csak a tréfálkozás kedv készítette annak elkövetésére.

A betörő főhadnagy.

A budapesti helyőrségi fogházba zárt *Dióssy* Viktor főhadnagyról még a következőket jelenti székesfehérvári tudósítónk:

Két évvel ezelőtt még a 7-ik számú ulánus-ezredben szolgált. 1899-ben egy évi szabadságot kapott. Szabadsága alatt többnyire Budapestben élt, a Vadászkiút szállóban lakott. Estéknél eljárt kártyázni egy előkelő kaszinóba, amelynek ma is tagja. Merész játékát nagyon megbámulták annál inkább, mert tudták, hogy vagyona nincs, ellenben adóssága rengeteg.

A múlt év nyarán a székesfehérvári 12. ulánus-ezredhez helyezték át s akkor illetékes emberek figyelmeztették, hogy jó lenne visszavonulnia. Alig telepedett le Székesfehérvárról, már tudakozódtak Bécsből, hogy hitelképes-e. *Dióssy* ugyanis ezer korona kölcsönt akart fölvenni, amit azonban nem kapott meg.

Az ulánus tisztikar a múlt év őszén lövőversenyt rendezett s *Dióssy* ügyes lovaglásával első díjat nyert.

November elsején kinevezték főhadnaggyá.

Főlemlitik most katonai pályájának egyik kellemetlen epizódját is. Egy hadgyakorlat alkalmával, amely Rákospalota vidékén folyt le, ő volt a levelek kezelője. Egy husz koronával bélelt levél, amely egy ulánus címére szólt, elkallódott és *Dióssy* csak három hónapi reklamálas után fizette ki. Azzal védekezett, hogy a levél elveszett, ami meg is történhetett, de mindenesetre kellemetlen hatást keltett.

Az ezred kasszájának ellopását, mint a vizsgálat kiderítette, *Dióssy* egymaga eszelte ki. Maga szerezte be a kassza méreteinek megfelelő ládát, a szegeket, a szükséges szerszámokat; sőt egy vaskereskedésben egy kulcsminta szerint egy másik kulcsot laposabbra veretett s gavallérosan fizetett érte. A vizsgáló hadbíró így kombinálja a kasszalopást:

Dióssy Szylveszter-éjjel alkalmas időben beosont az élmezési irodába. Kiverte a falból a vasszekrényt tartó szegeket, aztán rácsusztatta a kasszát az eléje tolt íróasztalra, onnan pedig egy székre. Két lábra billentette a széket s így könnyen vonszolhatta a folyosóra, onnan a lépcsőig, amelyen lecsusztatta nehéz terhét. A padozaton, a folyosón és a lépcsőn világosan látható a vontatás és csusztatás nyoma. Hogy a főhadnagy miként vihette föl aztán a kasszát második emeleti lakásába, kinek a segítségét vette igénybe, még nem tudják.

Dióssy már december 30-án huszonegy napi szabadságot kért s a másnapi hajnali vonathoz megrendelte *Vámi Péter* 45-ös számú egyfogatu bércocsiját. *Vámi* megbetegedett, helyette *Kasó Sándor* ült a bakon. *Dióssy* Viktor

az indulás előtt már jóval fölverte a tisztiszolgát és lovását, majd beszólította Kasót is s együttesen vitték le a kocsira a súlyos ládát. E közben a láda becsipette a tisztiszolga egyik ujját, amire a főhadnagy ezt jegyezte meg: Vigyázz, nehéz kassza van benne!

A vasuti pályaudvarra érkeve, a főhadnagy először a központi pályaudvarra akarta földadni a ládát, de amikor értesült, hogy ez átrakással jár, a budai állomásra adta föl. A vonat száma, amelyen elutazott 208., a földadó-vevény száma 80, a láda súlya 152 kiló.

Polczer Péter székesfehérvári rendőrkapitány tovább követte ezt a nyomot. Megállapította budapesti detektívek segítségével, hogy a főhadnagy a podgyászzsal egyenesen a nyugati pályaudvarra hajtatott. Reggel nyolczadfél órakor felült a Zsolna felé közlekedő 1462. számú vonatra s földadta a podgyászt is (vevényszám 30.) Dióssy Perbetén (Komárommegye) szállt ki, ahonnan Koltára kocszított.

A rendőrkapitány táviratozott az ó-gyallai főszolgabíróra, hogy kutasza ki, hogy a Perbetén leadott podgyászt hová vitték. Dióssy Viktor főhadnagy, mint a fővárosi rendőrség megállapította, január 10-én Budapesten járt, a Vadászúrt-szállóban vett lakást, késő este kártyázott egy előkelő kaszinóban. Bőven volt pénze, amit bizonyít az is, hogy lemebergi szabójának kifizette ezernégyszáz koronányi tartozását. Erről úgy értesült a vizsgálat, hogy a szabó hálálkodó levelet írt Dióssynak. A levél az ezred címén érkezett s természetesen elkobozták. Ugyancsak lefoglaltak egy levelet, amelyet a főhadnagy a tisztiszolgájának írt, akít arra kért, hogy a szobájában lévő feszítőszerszámokat és kulcsokat távolítsa el. Amikor tegnapelőtt letartóztatták Dióssyt Székesfehérváron, megmotozták s két revolvért, meg egy kis tüveg mérget találtak nála.

Jilek Károly hadbíró tegnap fölvételi jegyzőkönyvet vett föl a budapesti helyőrségi fogházban Dióssy Viktorról, aki folyton ártatlanságát hangoztatja s azt mondja, hogy borzasztó félreértés áldozata. A bűnügyi följelentés és a felvételi jegyzőkönyv Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnok elé kerül, aki minden bizonyonnyal el fogja rendelni a rendes vizsgálatot Dióssy ellen. A főhadnagyot katonai törvényszék elé fogják állítani.

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTÁR.

- Január 16. és 23. Kereskedő ifjak táncestélye a Csarnokban.
 Január 18. A »Réti Népkör« bálja.
 Január 19. Protestáns bál a Csarnokban.
 Január 20. Kath. Kör ünnepélye a kör dísztermében d. e. 11 órakor.
 Január 20. A 48-as Népkör bálja a Zöldfában.
 Január 20. d. u. 5 óra. Zeneegylet hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
 Január 20. Izr. nőegylet sétatangversenye a Fekete Sasban d. u. 4 órakor.
 Január 22. Román ifjak hangversenye (tánczsal egybekötve) a Zöldfában.
 Január 24. Román ifjak mulatsága a Zöldfa nagytermében.
 Január 26. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
 Január 27. d. u. 5 óra. Zeneiskola hangversenye a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.
 Február 3. A Kath. Kör bálja.
 Február 10. A nagyváradai nyomdászok táncestélye a Sasban.
 Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
 Febr. 17. Tüzoltó bál a Sasban.

A Munkás Betegsegélyző Egylet táncmulatsága. A nagyváradai első általános munkás betegsegélyző egylet f. évi február hó 10-én a »Zöldfa« szálloda nagytermében, a Kath. Legényegylet dalárdája közreműködése

mellett zártkörű házas táncestélyt rendez, melynek tiszta jövedelmének fele az özvegyek és árvák alaptőkéjének, fele része pedig az egyet alaptőkéjének gyarapítására fordítatik, egyet kivül czimzett urat és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Személy-jegy 2 kor., család-jegy 3 kor. Jegyek előre válthatók a rendező tagoknál és egyleti irodában N.-Kőrözs-utca 713. sz. Kezdeté 8 órakor. — Karzatnyítás 7 órakor. Feltűzések a nemes czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

Megszűnt sajtópör. Kornai István fővárosi tisztviselő, a ki üres óráiban verseket is szokott írni, sajtópört indított tavaly az *Alkotmány* ellen, a mely kellemetlen dolgokat írt felőle. A bevádolt cikket a lap akkori munkatársa, *Jakab Miklós* írta ezzel a czimmel: »A királyi család ellen.« És elmondta a közlemény Kornait »Király-gyűlölköző 49-esnek«, a ki folyvást stiklikén törli a fejét, a mint ebben sántikált Vilmos német császár budapesti látogatása alkalmával is. Csak hogy a rebellis poétát rendezesen cserben hagyják a czimborái s így mondotta gnyoson a cikkíró — Kornai nem viszi többre minthogy a dühét — rossz versekben önti ki. Kornai rágalmozás czimén jelentette föl *Jakabot*, a ki ellen a budapesti törvényszék, mint sajtóbírósg tegnapra tűzte ki a tárgyalást. Az ügyet azonban békésen intézték el. *Jakab Miklós* kijelentette a bíróság előtt, hogy téves információk alapján írta a Kornait bántó sorait, a miért is bocsánatot kér tőle. Erre a pannaos elállott a vádtól, a bíróság pedig megszüntette a további eljárást.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Othello.
Csütörtök: Névtelen levelek (először).
Péntek: Névtelen levelek.
Szombat: A halász szeretője (először).
Vasárnap: A halász szeretője.

A mai előadás. Shakespeare klasszikus tragédiája »Othello« kerül ma előadásra a Szigligeti-Színházban. A darab főszerepeit E. Kovács Mariska (Desdemona), Balázs Olga (Emilia), Batizfalvy Gizella (Bianca), Peterdy Sándor (Othello), Könyves (Jágó), Szarvasi (Cassio), Nyáray (Rodrigo), Gáthy Kálmán (Mantou), Dési (Lodovico), s id. Sági Zsigmond játssza.

A névtelen levelek bemutatója. Csütörtökön mutatják be a Magyar Színházban s a vidék elsőrendű színpadjain nagy sikereket aratott *Névtelen levelek* című szellemes, mulatságos francia, vigjátékot, melynek szerepei kitűnő kezekben vannak. P. Szép Olga, Benkő Jolán, E. Kovács Mariska, Nyáray, Balla, Füredi Bogár játssza a darabban.

A Bölcső szerepeit most osztja ki az igazgatóság. A szenzációs újdonság bemutatója a jövő hónap első napjaira van kitűzve. A *Bölcső* főszerepei E. Kovács Mariska, Benkő Jolán, Balla, Szarvasi, Bogár és Dési közt oszlanak meg.

Bölynyi József és a debreczeni színház. A »D. U.«-ban olvassuk a következő sorokat:

A *Zilahy Gyula*, *Bölynyi József* és *Abonyi Gyula* pályázata a debreczeni színház elnyerése iránt, városzerte igen nagy érdeklődést keltettek. Azon hir kelt szárnyra, hogy *Bölynyi József* Komjáthyval már meg is egyezett és a napokban személyesen jön az illeté-

kes körökkel és tényezőkkal rendbehozni a színházügyet. Mi magunk részéről csak annyit tudunk biztosat, hogy *Zilahy Gyula* egy két ives memorandumot küldött *Komlóssy főjegyző* urhoz, mint a színházi bizottság h. elnökéhez, ki azt azonnal beterjesztette a tanács utján a színházi bizottsághoz. Ebben *Zilahy* ajánlkozik színházunk átvételére és a Nemzeti Színház intendánsát és tagjait említi, mint hátteret. *Abonyi Gyula* többekhez intézett levelet ugyanily tartalommal. *Bölynyi József* pedig csak egy bizalmas rökön-baráti levelet írt. Egyébiránt e hét végén színházi bizottsági ülés lesz, akkor talán többet is megtudhatunk e tárgyakról.

ZENE ES MŰVESZET.

Zenekedvelők hangversenye.

A »Nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete« 1901. január 20-án vasárnap, a kereskedelmi Csarnok nagytermében hangversenyt rendez, melyre a nagydímetű közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

Műsor: I. Händell: »Concertó X.« előadja a zenekar. A magánzólamokat játsszák: Tomm Béla (I. hegedű), Heracsirek István (II. hegedű) és Szmazenka Ernő (kis bőgő). — II. a) Warfamoel Alexis: A vörös sarafan; b) Deesy Alfréd: Magyar népdalok. Enekl: Papp János, a szintársulat tagja; zongorán kíséri: Vomácska József. — III. Sztójanovits Jenő: Előjáték a »Csárdás« című balletből. Előadja a zenekar. — IV. Mendelssohn: »Hegedűverseny« op. 64. I. és II. tétel. Előadja: Feinsilber Irén k. a.; zongorán kíséri Vomácska József. — V. Hajdu József: »Simpsonia D-dúr« előadja a zenekar, a fuvola szólamot játssza: Rothbarth Nándor.

Helyárak: I—VI-ik széksor 2 korona, a többi széksorok és állóhely 1 korona, tanuló és gyerek-jegy 50 fillér, karzat 40 fillér. — A zenekedvelők egyesületének tagjai — a menyenyiben az 1900 évre tagdíjjal nem tartoznak — belépti jegyeiket, Réz Mihály egy. igazgató irodájában (Nagypiac-tér, közs. polgári finiskola épület, I-ső em. 21. ajtó) f. hó 16, 17, 18. és 19-én d. e. 10—12, d. u. 4—5 óráig 50%-os kedvezményvel válthatják meg. A hangverseny napján kedvezményes jegyek nem adatnak ki.

A hangverseny kezdete pontban délután 5 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

7.

— Köszönöm Uniea. A kancza jobban van. Kevés tejet ivott. Azt hiszem szerencsésen megmentjük.

— Oh, hogy övendek. Ah voila, ami tiszteletre méltó Hardmuthunk tanár és rector magnificus inspe. Már megijedtem, hogy elfeledkezett a négyesről mely tánczrendemen mint az öné van megjegyezve.

— Elfelejteti, hogy gondol ilyet Uniea?

— Nem, nem hü barátom és védelmezőm, csak vágyódtam társasága után s megszoktam mindig közelembbe látni, ha szükségem van önre.

— Sajátságos gyermek, — mondá fejét rázva Orsolya néni mialatt átment a buffé szobába, hogy a jelenlevők testi szükségleteiről is gondoskodják. Már elébe jött az öreg hü Nanni.

— Kérem kisasszony, menjen ki, Falk Joachim várakozik az előszobában. Valami különös történt a fiuval.

Ez volt a téli estnek világos, meleg csillogó oldala, lássuk a másikat, mely hideg, sötét és borzalmas volt.

A kastély udvarán egy lélek sem volt látható. Kinek keze, szeme füle volt, mind felmentek vagy segíteni vagy bámulni.

Még a háznak lelkiismeretes öre, a hatalmas neufulandi Saladin a szomszédok ijesztője, Uniea legkedvesebb társa sem hallotta ngatását az éjjeli vándor üdvözlésére, ki a vihartól úgy rohan a felvonóhidon át.

Oh ő nagyon jól tudta és a szomszédok előtt ismeretes volt, hogy Saladin már senkit sem ijeszt meg. Hisz titokzatos módon pusztult el. Hiába kérdezték kárörvendő arccal ki volt a gyűlölt áll-t gyilkosa. A vándor tudta. Nem más, mint ő maga. Falk Joachim.

Körülbelül tizenhárom nap előtt az iskolából haza jövet utját a kastély mellett elvonuló árok felé vette.

Fájdalmas jajgatás készítette, hogy lépteit meggyorsítsa. Nem sokára egy öreg embert pillantott meg, kinek vállára Saladin ugrott, hogy torkon ragadja.

Megfontolás nélkül erős bunkós botjával hatalmas ütést mért a kutya fejére, melytől a szép állat halva terült el. Nem akarta, de megtörtént.

A szerencsétlenség nem jön egyedül, a mező felől Uniea a hidról pedig Dreacs az erdész tartottak azon pont felé, hol Joachim sajnálkozva állott a kimúlt állat mellett. Az öreg ember sietve távozott megmentőjét a fenyegető veszélyben hagyva.

Mérhetetlen volt a kisasszony haragja, midőn kedvencét felismerte. Joachim magyarázó szavai süket füleknek szólt. Csak annyit értett meg, hogy Joachim a tettes, ő volt kutájának gyilkosa.

— Kapja meg Dreacs, fogja meg! Meg kell vesszőzni. Rögtön. Akarom, parancsolom! — kiáltott fel zokogva szenvedélyes izgatottságában. Haladék nélkül! Állásába kerül, ha nem engedelmeskedik!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR

Merénylet Milán ellen

Budapest, jan. 15. (Saj. tud. táv.) Mint Bukarestből táviratozzák, ma tizen-nyolcz anarkistát letartóztattak, mert gyanu merült fel ellenőrök, hogy Milán király ellen merényletet terveznek. A letartóztatott anarkisták e tervökre vonatkozólag semmit sem akarnak vallani, azt azonban, hogy ők anarkisták, nem tagadják. A merénylet híre nagy szenzációt keltett.

Frigyes főherceg Madridban.

Madrid, január 15. Frigyes főherceget, a ki tegnap leányával, Mária Krisztina és Mária Anna főhercegnőkkel ideérkezett, a pályaudvaron a királyi ház tagjai fogadták. (M. T. I.)

Csávolszky nyílt levele.

Budapest, jan. 15. (Saj. tud. táv.) Csávolszky Lajos nyílt levelet intézett Rocheforthoz, ki husz millió frankkal nemzetközileg tizezer főnyi hadsereget akar szervezni a búrok érdekében. A nyílt levélben azt írja, hogy ez csak a vérengzés folytatására vezet. Az angol nemzet mellett volt. Meg mutatta nálunk a Rákóczy felkeléskor is. Nem hadsereg szervezése kell, hanem Európa és az Egyesült Államok forduljanak esdő szóval a királynéhoz és parlamentjéhez. Tisztességes béke nem szégyen. Nem lehet ambíciója az angol népnek temetőbe járni, hol még unokák emlékében is kísérteti fog az apánk méltatlanul kiontott vére. A nyílt levelet azzal fejezte be, hogy Anglia humanitásában bizni kell.

Gizella hercegnő elutazása.

Bécs, jan. 15. Gizella bajor hercegnő ma délelőtt Münchenbe tért vissza. A király kikísérte a hercegnőt a pályaudvarra. (M. T. I.)

A pestis terjedése.

Budapest, jan. 15. (Saj. tud. táv.) A »Higland Prince« gőzhajón a pestis kiütött s rémitő módon kezd tovább terjedni. Schielsben a kapitány, egy matróz és két utas meghalt a pestisben.

Az osztrák választások.

Grác, jan. 15. A stájer nagybirtokosság ma Attems Odön grófot és Stürgkh Károly grófot választotta meg képviselőivé. Mind a ketten alkotmányhívek. (M. T. I.)

A kínai háború.

Washington, jan. 15. A Fülöp-szigetek főparancsnoka, Mac Artur dandártábornok azt jelenti, hogy az iloili főparancsnok megadta magát. A napokban még más jelentékeny fegyver letételek is várhatók. (M. T. I.)

NYILTTÉR.

Szerény igényű

instruktor

III. osztályu réalista mellé sürgösen kerestetik.

Czím a kiadóhivatalban megtudható.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 98.

Idénybérlet 91 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. jan. 16-án

O T H E L L O.

Tragédia.

S Z E M É L Y E K :

Velencei Doge — — —	Id. Sággy Zsigmond
Brabantio, tanácsos — — —	Bognár János
Gratiano — — —	Füredi József
Lodovico — — —	Deésy Alfréd
Othello, a mór — — —	Peterdy Sándor
Cassio, hadnagya — — —	Szarvasi Sándor
Jágó, zászlótartója — — —	Könyves Jenő
Rodrigo, velencei nemes — — —	Nyáray Antal
Mantono, Cyprus kormányzója — — —	Gáthy Kálmán
Desdemona, Othello neje — — —	E. Kovács Mariska
Emilia, Jágó neje — — —	Balázs Olga
Bianka, Cassio kedvese — — —	Batizfalvi

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 40 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, január 17-én

Névtelen levelek.

Vigjáték.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piaczon 1901. január hó 15-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.60—13.—. Kétszeres buza 12.60—12.—. Rozs 12.80—12.—. Arpa 11.60—11.20. Zab 11.—.—10.60. Tengeri: 9.60.—9.20.

Borsó 36.—. Lenőse 42.—. Bab 15.80. Köleskása 25.—. Burgonya 4.80. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.—. fehérkenyér liszt 24.—. barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 5.60, szalma 1.20 Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —14. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72. Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. köles 13.—. repce —.—, dió 56.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.20, sertéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 16, fog-hagyma 40, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi január hó 15-ről. Tiszta buza körülbelül 180 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 80 hltr, árpa 30 hkl. zab 70 hltr, tengeri 170 hltr, burgonya 250 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 140 drb, félhizott 280, sovány 100, süldő 260, malac: 380, hizott marha —, jármás ökör 140, fejős tehén 118, borju 100, bivaly —, juh és kecske —, ló 75.

Marha ártáblázat 1901. január hó 15-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 620—650, egy pár másodrendű jármás ökör 450—560, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—440, 1 drb fejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—170, 2 drb. veres borju 26—46, 1 drb. fél éves borju 34—46, 1 drb egy éves borju 44—68, két éves borju 62—160. 1 drb hizott sertés 76—128. 3 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés, 38—58, 1 pár két éves sertés 68—130. 1 drb igás ló 100—200, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 10—18.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, január 15.

Osztrák hitel — — — — —	669 75
Magyar hitel — — — — —	672 —
Allamvasut — — — — —	671 50
Rimamurányi — — — — —	466 —
Magyar jelzálog — — — — —	429 —
Salgótarjáni — — — — —	—
Wagon-kölcsön — — — — —	—

Határidők.

Budapest, január 15.

Buza októberre — — — — —	7.78
Buza áprilisra — — — — —	7.58
Tengeri — — — — —	4.99
Rozs apr. — — — — —	7.88
Zab apr. — — — — —	5.95
Káposzta, repce, aug. — — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 15-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	117.—
Magyar koronajárdék — — — — —	92.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10% — — — — —	120 —
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/10% — — — — —	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból — — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — — —	92.—
Italmérsi jog megváltási kötvény — — — — —	98.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény — — — — —	98.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson — — — — —	166.75
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcson — — — — —	140 —
Osztrák járadék papirban — — — — —	98.15
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	98 —
Osztrák járadék aranyban — — — — —	117.25
Osztrák korona járadék — — — — —	98.25
Osztrák államsorsjegyek — — — — —	186.50
Osztrák magyar bank részvény — — — — —	17.—
Magyar hitelbankrészvény — — — — —	669.—
Osztrák hitelintézet részvény — — — — —	668.25
Párisi vista — — — — —	95.80
20 frankos arany (Napoleon'd'or) — — — — —	19.18
Németbirodalmi márka — — — — —	117.65
London vista — — — — —	240.60
20 márkás arany — — — — —	23.52

A SZERKESZŐ: GYULA

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi október 1-től.

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.			Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.			Vésztő—Kötegyán—Hollód.			Hollód—Kötegyán—Vésztő.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2 14	Gyoma ind.	3 40	2 30	Vésztő ind.	4 45	5 27	Hollód ind.	4 35	5 07
Ósi	6 09	2 14	Ózed	4 07	2 54	Okány	5 07	5 49	Mocsár-Gyanta	4 46	5 19
Uj-Palota	6 24	2 29	Déva-Ványa	4 37	3 26	Gyanta	5 23	6 07	Rippa	5 02	5 34
Gyires	6 41	2 42	Kéthalom	4 54	3 43	Sarkad-Keresztur	5 36	6 18	Tenke	5 24	5 56
Körösszeg	7 02	3 01	Körös-Ladány	5 13	4 06	Méhkerék	5 52	6 36	Fekete-Tót	5 44	6 16
Szakál	7 39	3 31	Szeghalom	5 40	4 38	Kötegyán	6 16	6 45	Fekete-Bátor	6 06	6 38
Nagy-Tóti	7 55	3 47	Vésztő	6 12	5 22	Kötegyán	6 29	7 12	Árpád	6 16	6 48
Komád	8 25	3 59	Kót	6 38	5 52	Pósa	6 48	7 24	Erdő-Gyarak	6 25	6 57
Iráz	8 42	4 16	Iráz	6 52	6 07	Ilye	7 02	7 39	Csegöd	6 57	7 29
Kót	9 19	4 39	Komádi	7 10	6 38	Csegöd	7 12	7 49	Pósa	7 07	7 39
Vésztő	9 44	5 10	Nagy-Tóti	7 22	6 50	Erdő-Gyarak	7 21	7 59	Kötegyán	7 19	7 51
Szeghalom	10 34	5 55	Szakál	7 48	7 23	Árpád	7 39	8 20	Kötegyán	8 06	8 38
Körös-Ladány	11 18	6 30	Körösszeg	8 11	7 47	Fekete-Bátor	7 52	8 35	Méhkerék	8 15	8 47
Kéthalom	12 03	6 55	Gyires	8 38	8 12	Fekete-Tót	8 15	9 03	Sarkad-Keresztur	8 43	9 15
Déva-Ványa	12 21	7 15	Uj-Palota	8 47	8 27	Tenke	8 39	9 32	Gyanta	8 43	9 15
Ózed	12 21	7 15	Ósi	9 03	8 46	Rippa	8 51	9 45	Okány	9 02	9 34
Gyoma	12 45	7 39	Nagyvárad	9 20	9 05	Mocsár-Gyanta	9 01	9 57	Vésztő	9 20	9 52

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.			Sz.-Somlyó—Mar gita—Székelyhid.			Szeghalom—Füzes-Gyarmat.			Füzes-Gyarmat—Szeghalom.		
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.
Székelyhid ind.	9 22	6 30	Szilágy-Somlyó ind.	3 20	2 10	Szeghalom ind.	10 20	5 50	P.-Ladány ind.	6 50	2 10
A.-Keresztur	10 06	7 12	Sz.-Nagyfalu	3 45	2 27	Füzes-Gyarmat	10 45	6 17	Szerep	7 40	2 10
V.-Ábrány	10 20	7 25	Ipp	4 02	2 45	B.-N.-Bajom	11 43	7 15	B.-Udvari	7 54	3 10
Monos-Petri	10 31	7 35	Széplak	4 37	3 22	B.-Udvari	11 58	7 30	B.-N.-Bajom	8 17	3 30
Margita	10 51	7 54	Bályok	4 50	3 36	Szerep	12 09	7 41	Füzes-Gyarmat	9 09	4 25
Felső-Ábrány	11 07	8 09	Szaldobágy	5 05	3 52	P.-Ladány	1 1	8 32	Szeghalom	9 30	4 45
Szaldobágy	11 31	8 31	Felső-Ábrány	5 25	4 14						
Bályok	11 47	8 46	Margita	5 46	4 38						
Széplak	12 12	9 10	Monos-Petri	5 56	4 49						
Ipp	12 42	9 38	V.-Ábrány	6 06	5 10						
Sz.-Nagyfalu	1 04	9 57	A.-Keresztur	6 19	5 14						
Szilágy-Somlyó	1 28	10 20	hid	6 58	5 55						

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
 A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
 A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	Kolozsvár ind.	5 23	7 12	6 13	11 01	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	Jegenye	7 59	† 1 14	7 16	11 14	11 14	Debreczen	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	B.-Hunyad	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Ermihályfalva	6 35	3 57	7 29	1 1	4 58	
Szolnok	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Csucsá	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52							
Szajol	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Rév	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34							
P.-Ladány	10 43	2 12	5 28	11 53	12 55	Élesd	7 59	10 25	† 3 15	9 49	† 1 48							
Báránd	2 12	2 12	12 07	5 11	5 11	Mező-Telegd	8 11	10 42	† 3 28	10 07	2 01							
Sáp	2 27	† 5 48	12 24	5 32	5 32	F.-Vásárhely	8 32	11 10	—	10 37	2 25							
B.-Ujfalu	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Váradi-Velenceze	7 02	8 32	11 10	10 44	2 31							
M.-Peterd	3 12	3 12	1 14	6 15	6 15	Nagyvárad	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31						
M.-Keresztur	3 25	3 25	1 28	6 31	6 31	Nagyvárad	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38						
Pors	3 32	3 32	1 36	6 50	6 50	Püspöki	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—						
† üspöki	11 48	3 32	1 36	7 02	7 02	Bors	2 47	—	11 54	—	11 22	—						
Nagyvárad	11 56	3 42	6 39	7 16	7 16	Mező-keresztur	3 12	—	12 05	—	11 37	—						
Nagyvárad	12 16	3 58	6 46	7 30	7 30	Mező-Peterd	3 30	—	12 17	—	11 50	—						
V.-Velence	4 05	4 05	2 30	7 48	7 48	B.-Ujfalu	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18						
F.-Vásárhely	4 16	4 16	2 41	8 06	8 06	Sáp	4 39	† 9 38	12 47	—	12 25	—						
N.-Telegd	4 38	7 15	3 03	8 24	8 24	Báránd	5 01	—	1 01	—	12 41	—						
Élesd	† 1 02	4 56	† 7 28	8 42	8 42	P.-Ladány	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03						
Rév	1 26	5 20	7 50	9 08	9 08	Szajol	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19						
Csucsá	2 16	6 31	8 37	9 55	9 55	Szolnok	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39						
B.-Hunyad	2 49	7 16	9 08	10 26	10 26	Ujszász	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58						
Jegeny	15	7 49	† 9 33	† 6 01	† 6 01	Rákos	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38						
Kolozsvár	8 50	8 33	10 08	6 59	5 55	Budapest	érk.	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 16	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely	4 38	11 05	7 50	Ósi	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza	6 14	12 31	10 54
Less	10 48	5 01	7 40	Orosháza	5 41	11 54	9 20	Less	10 48	5 01	7 40	Csaba	6 40	12 57	11 24
Gyapju	10 56	5 10	7 52	Csaba	7 00	2 33	4 50	Gyapju	10 56	5 10	7 52	Csaba	7 10	2 33	4 50
Cséffa	11 03	5 19	8 05	Gyula	7 27	3 05	5 26	Cséffa	11 03	5 19	8 05	Gyula	7 40	3 05	5 26
Szalonta	11 26	5 44	8 46	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Szalonta	11 26	6 44	8 46	Sarkad	7 53	3 27	5 56
Kötegyán	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán	7 57	3 39	6 10	Kötegyán	11 46	6 05	9 15	Kötegyán	8 22	4 10	6 47
Sarkad	11 57	6 17	9 31	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Sarkad	11 57	6 17	9 31	Szalonta	8 42	4 34	7 18
Gyula	12 21	6 44	10 01	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Gyula	12 21	7 44	10 01	Cséffa	—	4 42	7 21
Csaba	2 10	7 41	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Csaba	2 10	7 41	4 44	Gyapju	—	4 42	7 21
Orosháza	3 10	9 10	5 50	Less	9 04	5 00	7 51	Orosháza	3 10	9 10	5 50	Less	9 04	5 00	7 51
H.-M.-Vásárhely	4 00	10 02	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16	H.-M.-Vásárhely	4 00	10 02	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16
Szeged	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad	9 32	5 30	8 31	Szeged	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskó				Vaskó—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Ermihályfalva.				Ermihályfalva—Nagyvárad.				
	Tv. sz. sz.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Tv. sz. sz.	V. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	—	Vaskó ind.	4 12	2 55	—	Nagyvárad ind.	4 15	† 4 14	—	Ermihályfalva ind.	6 10	6 20	—	—
V.-Velence	5 47	2 51	—	Lunka-Rézbánya	4 12	3 08	—	B.-Püspöki	4 30	7 10	—	Érselind	6 40	6 50	—	—
Félix-Füred	6 11	3 13	—	Szudrics	4 39	3 37	—	Bihar	4 50	7 36	—	Székelyhid	7 10	7 20	—	—
Kardó	6 26	3 27	—	Belényes	5 07	4 16	—	Paptamási	5 14	8 05	—	Nagykánya	7 22	7 32	—	—
Nyárló	7 07	4 07	—	Sonkolyos	† 5 28	† 4 39	—	Gyapoly	5 27	8 21	—	B.-Diószeg	7 35	7 45	—	—
Magyar-Gyepes	7 19	4 18	—	Belényes-Ujlak	† 5 40	† 4 51	—	B.-Diószeg	5 43	8 44	—	Gyapoly	7 50	8 00	—	—
Tasádfő	7 34	4 32	—	Borz	5 49	5 01	—	Nagykánya	5 55	8 59	—	Paptamási	8 11	8 20	—	—
Drág-Cséke	7 55	4 46	—	Sólyom	6 05	5 22	—	Székelyhid								